Európska únia mení pravidlá pre chov, držanie, inzerciu a výstavy psov. Čo prináša Nariadenie (EÚ) 2026/1818?

Európska kynológia stojí pred najväčšou legislatívnou zmenou vo svojej histórii. Európsky parlament a Rada prijali Nariadenie (EÚ) 2026/1818 zo 17. júna 2026 o dobrých životných podmienkach psov a mačiek a ich vysledovateľnosti. Tento rozsiahly právny predpis po prvýkrát v histórii zavádza jednotné celoeurópske minimálne štandardy pre chov, držanie, predaj, inzerciu a vystavovanie spoločenských zvierat vo všetkých členských štátoch EÚ. Hoci primárnym cieľom Bruselu je boj proti nelegálnym množiarňam a nekontrolovanému obchodu so šteňatami, nové nariadenie priamo zasiahne aj organizovaný chov psov s preukazom pôvodu (PP), chovateľské kluby, majiteľov, poľovníkov a vystavovateľov.
Keďže ide o nariadenie Európskej únie (a nie iba o smernicu), je všeobecne a priamo záväzné pre všetky členské štáty vrátane Slovenska a Českej republiky. Strešné kynologické organizácie (napr. ČMKU v Česku či SKJ a chovateľské kluby na Slovensku) už analyzujú dopady tohto dokumentu na národnú legislatívu a vnútorné chovateľské a výstavné poriadky.

Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/1818 (SK)

Pre členov Klubu priateľov nemeckých dôg, ako aj pre všetkých majiteľov a priaznivcov nášho plemena, prinášame kompletný a podrobný rozbor všetkých bodov nariadenia.

1. Základné pojmy a definície: Aj chov v domácnosti je po novom chovným zariadením

Nariadenie stanovuje minimálne požiadavky na dobré životné podmienky (welfare) psov a mačiek, ktoré sú chované alebo držané v zariadeniach, resp. uvádzané na trh Európskej únie, a zároveň upravuje ich vysledovateľnosť. Aby nebolo možné pravidlá obchádzať, legislatíva v článku *Definície* veľmi presne vymedzuje základné pojmy:

- **Chov:** Držanie psov v chovných zariadeniach na účely reprodukcie.
- **Držanie:** Akákoľvek činnosť, pri ktorej sú psy držané, ustajnené alebo sa s nimi manipuluje buď v zariadení, alebo na zodpovednosť prevádzkovateľa, prípadne v oboch prípadoch.
- **Chovné zariadenie:** Akékoľvek priestory alebo štruktúra – **výslovne vrátane bežných domácností** – kde sú psy chované na účely reprodukcie s cieľom uviesť ich potomkov na trh. Z pohľadu európskeho práva teda nie je rozhodujúce, či máte vybudované vonkajšie koterce alebo odchovávate šteniatka v obývačke rodinného domu či bytu.
- **Uvádzanie na trh:** Predaj, ponúkanie na predaj, distribúcia alebo akákoľvek iná forma prevodu vlastníctva alebo zodpovednosti za psy – a to **či už za odplatu (predaj), alebo bezplatne (darovanie)** – ako aj samotná inzercia psov na tieto účely. Jedinou výnimkou je príležitostné darovanie v nepravidelných intervaloch fyzickými osobami, ktoré nie sú prevádzkovateľmi, a to výlučne bez použitia online inzercie.
- **Chovná sučka:** Sučka sa považuje za chovnú už **od okamihu prvého nakrytia alebo inseminácie až po odstav jej posledného vrhu**.

2. Kategórie chovateľov: Hranica 5 vrhov / 5 chovných sučiek a úľavy pre malých chovateľov

Nová legislatíva rozlišuje veľkosť chovov, aby oddelila drobných domových chovateľov od väčších chovateľských staníc a komerčných prevádzok:

A. Povinnosť získať úradné schválenie chovného zariadenia (nad 5 vrhov alebo 5 sučiek)

Prevádzkovatelia chovných zariadení, ktoré buď produkujú, alebo hodlajú produkovať **viac ako 5 vrhov za kalendárny rok**, alebo v akomkoľvek danom okamihu držia v súhrne celkom **viac ako 5 chovných sučiek**, môžu uvádzať psy na trh až po tom, čo ich chovné zariadenie oficiálne schváli príslušný štátny orgán (na Slovensku orgány veterinárnej a potravinovej správy).

Dôležité upozornenie pre chovateľov: Keďže nariadenie definuje chovnú sučku od jej prvého nakrytia až po odstav posledného vrhu v živote, do limitu 5 chovných sučiek v domácnosti sa započítavajú všetky aktívne sučky v tomto reprodukčnom období, aj keď v danom kalendárnom roku práve nemajú šteniatka. Sučka prestáva spadať do tejto definície až po odstave svojho posledného vrhu (pri ukončení chovnej kariéry).

B. Úľavy pre malých chovateľov (do 2 vrhov ročne)

Plné znenie nariadenia myslí aj na drobných hobby chovateľov. Chovatelia, ktorí odchovajú **najviac 2 vrhy za kalendárny rok**, sú oslobodení od niektorých prísnych administratívnych povinností a technicko-priestorových noriem (ako sú napr. striktné minimálne výmery vnútorných a vonkajších priestorov prepočítavané na centimetre kohútikovej výšky psa). Základné pravidlá dobrých životných podmienok, limity reprodukcie sučiek, zákaz príbuzenskej plemenitby, zákaz bolestivých postupov a pravidlá pre čipovanie a online inzerciu však platia pre každého chovateľa bez výnimky.

C. Odborná spôsobilosť (kompetencie) osôb starajúcich sa o zvieratá

Osoby starajúce sa o zvieratá (opatrovatelia, chovatelia) musia mať v oblasti dobrých životných podmienok zvierat **zodpovedajúce kompetencie**. Tie je možné získať:

- vzdelávaním,
- odbornou prípravou (kurzami),
- alebo odbornou praxou.

Pri určovaní toho, či chovateľ tieto kompetencie má, sa zohľadní iba také vzdelanie, odborná príprava alebo odborná prax, ktoré boli oficiálne doložené (zdokumentované).

3. Pravidlá plemenitby: Zákaz príbuzenskej plemenitby, genetika a exteriér

Veľká pozornosť sa v nariadení venuje genetickému zdraviu a prevencii dedičných chýb:

Prísny zákaz príbuzenskej plemenitby (inbreedingu)

Pri riadení reprodukcie psov a mačiek je **výslovne zakázané rozmnožovanie**:

- medzi **rodičmi a potomkami**,
- medzi **vlastnými súrodencami**,
- medzi **polovičnými súrodencami** (jedince, ktoré majú spoločného jedného rodiča – otca alebo matku),
- medzi **prarodičmi a vnúčatami**.

Jedinú výnimku z tohto zákazu môže udeliť príslušný štátny orgán na základe osobitnej potreby zachovať miestne (národné) málopočetné plemená s obmedzeným genetickým fondom. Pre chovateľov psov s PP to znamená, že doteraz občas využívaná úzka líniová plemenitba typu *polovični súrodenci (koeficient príbuznosti COI 12,5 %)* alebo *starý rodič × vnúča* bude celoeurópsky zakázaná.

Eliminácia škodlivých genotypov a extrémnych telesných znakov

• **Genotypy:** Prevádzkovatelia chovných zariadení musia zabezpečiť, aby ich postupy pri plemenitbe minimalizovali riziko produkcie psov s genotypmi, ktoré sú spojené so škodlivými účinkami na zdravie a dobré životné podmienky zvierat.
• **Extrémne telesné znaky:** Chovatelia nesmú na reprodukciu používať psy s extrémnymi telesnými znakmi, ktoré vedú k vysokému riziku škodlivých účinkov na dobré životné podmienky takýchto psov alebo ich potomkov (typicky extrémna brachycefália, extrémne kožné záhyby, deformácie kostry a pod.).
• **Povinná konzultácia s veterinárom:** Pred výberom psov, ktoré by mohli mať extrémny telesný znak, do chovu, musí chovateľ konzultovať veterinárneho lekára alebo nezávislú kvalifikovanú osobu konajúcu na zodpovednosť veterinárneho lekára, ktorá odborne posúdi, či daný pes má extrémny telesný znak.
• **Právomoc Európskej komisie:** Komisii bola zverená delegovaná právomoc prijať doplňujúce predpisy, ktorými presne vymedzí vlastnosti genotypov a extrémne telesné znaky vylúčené z reprodukcie, metódy ich posudzovania a požiadavky na vedenie záznamov.
Pohľad Klubu priateľov nemeckých dôg: Nemecká doga je historicky sformované a funkčné plemeno. Dôraz EÚ na elimináciu škodlivých genotypov sa snažíme postupne v plemene zaviesť.

4. Zdravie sučiek, limity vrhov, socializácia a podmienky držania

Príloha doplňujúca nariadenie obsahuje konkrétne požiadavky na veľkosť zariadenia, teplotu, osvetlenie, frekvenciu kŕmenia, ako aj prísne pravidlá týkajúce sa zdravia, etologických potrieb a socializácie:

Limity pri reprodukcii chovných sučiek

• **Minimálny vek zaradenia do chovu:** Sučky nesmú byť použité na reprodukciu skôr ako od druhej ruje (hárania). (V našom klube je veková hranica pre uchovnenie nadstavená od 18. mesiaca a prvé krytie nastavené od 20.mesiaca).
• **Maximálna frekvencia vrhov:** Chovná sučka nesmie mať viac ako 3 vrhy v rozmedzí 2 rokov.
• **Povinný ročný odpočinok:** Pri chovných sučkách, ktoré mali v rozmedzí dvoch rokov tri vrhy, vrátane vrhov s mŕtvonarodenými mláďatami, musí nasledovať obdobie zotavenia v trvaní najmenej 1 rok.
• **Limit cisárskych rezov:** Chovné sučky, ktoré absolvovali dva cisárske rezy, sa už v chove nesmú ďalej používať.
• **Sučky od 8 rokov veku:** Každá chovná sučka vo veku 8 rokov a viac musí byť pred použitím na chov prehliadnutá veterinárnym lekárom, ktorý písomne potvrdí, že v čase prehliadky neexistujú žiadne zdravotné indikácie proti jej použitiu v chove. (Chovateľské predpisy na Slovensku štandardne ukončujú chovnosť sučiek po dovŕšení 8. roku veku).

Odchov šteniat, socializácia a ustajnenie

• **Povinná socializácia od 3 týždňov:** Od 3 týždňov veku sa musia psom postupne poskytovať každodenné príležitosti na sociálny kontakt s inými psami, s ľuďmi a pokiaľ možno aj so zvieratami iných druhov.
• **Minimálny vek pri odbere šteniat:** Šteňatá držané v zariadeniach (vrátane domácich chovov) nesmú byť trvalo odobrané od svojich matiek pred dosiahnutím veku 8 týždňov (56 dní). Ak v národných kynologických predpisoch figurovala hranica 7 týždňov (49 dní), bude sa musieť zjednotiť na plných 8 týždňov.
• **Oddelenie konfliktných jedincov:** Psy, ktoré sa vzájomne ohrozujú svojím agresívnym správaním alebo si vzájomne spôsobujú zbytočný stres či nepohodlie, musia byť držané oddelene.
• **Zákaz trvalého držania v klietkach a povinný pobyt vonku:** Plné znenie nariadenia zakazuje trvalé zatváranie psov do klietok a prepravných boxov (výnimkou je preprava, účasť na výstavách a súťažiach, krátkodobá izolácia nariadená veterinárom a šteňatá so zníženou schopnosťou termoregulácie). Psy staršie ako 8 týždňov zároveň nesmú byť držané výlučne v interiéri – musia mať zabezpečený každodenný prístup do vonkajšieho výbehu alebo každodennú prechádzku v celkovom trvaní aspoň 1 hodiny.

5. Zákaz bolestivých postupov: Zásadný dopad na výcvik, poľovníctvo a výstavný handling

Nariadenie prísne zakazuje používanie bolestivých postupov a pomôcok pri manipulácii so psami. Tieto body sa priamo dotknú nielen bežných majiteľov a výcvikárov, ale aj vystavovateľov (handlerov) vo výstavných kruhoch:

Čo je výslovne zakázané?

• **Aplikovanie elektrického prúdu na psy**, pokiaľ nie je vykonávané zo zdravotných (veterinárnych) dôvodov. V praxi to znamená **úplný zákaz používania elektrických výcvikových obojkov a neviditeľných elektrických ohradníkov**.
• **Používanie ostnatých obojkov**.
• **Používanie sťahovacích obojkov bez bezpečnostnej poistky (stopky)**.
• **Dvíhanie psov za končatiny, hlavu, uši, chvost alebo srsť, ako aj dvíhanie dospelých psov za kožu**.
• **Zväzovanie častí tela**, pokiaľ to nie je vyžadované zo zdravotných dôvodov a obmedzené na nevyhnutne potrebný čas.
Kopanie, bitie, ťahanie, hádzanie alebo stláčanie psov.

Čo to znamená pre vystavovateľov a handlerov plemena nemecká doga?

Pri predvádzaní nemeckých dôg na výstavách je pomerne častým zvykom upravovať alebo nadvihovať psa do výstavného postoja podložením ruky pod hlavu/krk a zodvihnutím zadnej časti tela za chvost (resp. koreň chvosta), prípadne používanie jemných sťahovacích výstavných vôdzok a retiazok bez pevnej zarážky (stopky). Podľa nového nariadenia je dvíhanie psa za chvost, hlavu či kožu a používanie sťahovacích obojkov bez bezpečnostnej poistky zaradené medzi zakázané bolestivé postupy. Handleri si preto budú musieť osvojiť voľné predvádzanie a ručné stavanie psa výlučne podoprením pod hrudníkom a pod stehnami/slabinu a používať len výstavné obojky s pevnou stopkou alebo polosťahovacie obojky.

6. Pravidlá pre výstavy, prehliadky a súťaže s estetickým zameraním

Nariadenie ukladá priame povinnosti aj vystavovateľom a samotným organizátorom kynologických podujatí (vrátane klubových, špeciálnych, národných a medzinárodných výstav):
• **Povinnosť vystavovateľov/chovateľov:** Na prehliadkach, výstavách a súťažiach psov s estetickým zameraním nesmú prevádzkovatelia chovných a predajných zariadení používať (predvádzať) psy, ktoré majú extrémne telesné znaky, ani psy, ktoré boli zmrzačené spôsobom, ktorý zmenil ich telesné znaky (napr. kupírovanie uší alebo chvosta).
• **Povinnosť organizátorov výstav:** Pri organizovaní prehliadok, výstav a súťaží s estetickým zameraním musia organizátori z týchto akcií vylúčiť psy, ktoré majú extrémne telesné znaky, alebo psy, ktoré boli zmrzačené spôsobom, ktorý zmenil ich telesné znaky.

7. Vysledovateľnosť, čipovanie a nová povinnosť pri online inzercii šteniat

Jedným z pilierov nariadenia je koniec anonymného predaja psov na internete a sociálnych sieťach:

• **Prepojené národné databázy čipov:** Všetky psy uvádzané na trh musia byť pred prevodom vlastníctva začipované a zaregistrované v národnej databáze, ktorá bude napojená na celoeurópsky indexový systém.

• **Overovací token EÚ v každom online inzeráte:** Každý, kto bude inzerovať psa online (na inzertných portáloch, webstránke alebo sociálnych sieťach), bude musieť cez európsky elektronický systém vygenerovať jedinečný overovací token. Tento kód overí, že čip psa aj jeho registrácia na meno chovateľa/majiteľa sú platné, a záujemca o šteňa si bude môcť pravosť údajov jedným kliknutím skontrolovať.

• **Povinný varovný text v inzerátoch:** Pri každej online inzercii psa bude povinné zverejniť štandardizované upozornenie v znení:

"*Zviera nie je hračka. Zadováženie si zvieraťa je rozhodnutie, ktoré mení život. Vašou povinnosťou je zabezpečiť zdravie a dobré životné podmienky zvieraťa a neopustiť ho*."

8. Kedy začnú jednotlivé pravidlá platiť? (Časový harmonogram 2026 – 2036)

Nariadenie (EÚ) 2026/1818 bolo prijaté 17. júna 2026, v Úradnom vestníku EÚ bolo uverejnené 10. augusta 2026 a platnosť nadobudlo koncom augusta 2026 (30. 8. 2026). Samotná účinnosť (uplatňovanie v praxi) je však rozdelená do viacerých fáz s prechodným obdobím, pričom prvé ustanovenia sa začnú uplatňovať najskôr od 31. augusta 2028.

Dátum	Čo vstúpi do platnosti / účinnosti
17. jún 2026	Prijatie Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/1818.
Koniec augusta 2026 (30. 8. 2026)	Nadobudnutie platnosti nariadenia v celej EÚ; štart prípravy národnej legislatívy v členských štátoch.
31. august 2028	**Začiatok uplatňovania základných ustanovení nariadenia** (limity reprodukcie, zákaz príbuzenskej plemenitby, odber šteniat od 8 týždňov, zákaz bolestivých postupov a zakázaných obojkov, pravidlá pre výstavy).
31. august 2029	Uplatňovanie vybraných špecifických zdravotných a veterinárnych požiadaviek.
1. júl 2030	Plné uplatnenie zákazu rozmnožovania jedincov s extrémnymi telesnými znakmi podľa kritérií Európskej komisie.

Dátum	Čo vstúpi do platnosti / účinnosti
31. august 2030	Povinná identifikácia a registrácia v prepojených európskych databázach pre všetkých chovateľov a subjekty uvádzajúce psy na trh.
31. august 2031	Plné uplatnenie priestorových a technických požiadaviek na chovné zariadenia a spustenie povinného overovacieho tokenu pri online inzercii psov.
31. august 2033	Povinnosť preukázať zdokumentované kompetencie (vzdelanie, odbornú prípravu alebo prax) pre osoby starajúce sa o zvieratá.
1. júl 2036	Plné uplatnenie delegovaných predpisov vylučujúcich špecifické škodlivé genotypy z reprodukcie.
31. august 2036	Konečný termín na registráciu v prepojených databázach aj pre všetkých bežných súkromných majiteľov psov, ktorí psy nechovajú ani neuvádzajú na trh.

9. Záver: Čo čaká našich chovateľov a členov klubu?

V nasledujúcich mesiacoch a rokoch bude prebiehať začleňovanie požiadaviek nariadenia do národnej veterinárnej legislatívy jednotlivých členských štátov. Súbežne s tým budú strešné kynologické organizácie (FCI, SKJ a príslušné chovateľské kluby) upravovať svoje chovateľské, zápisné a výstavné poriadky tak, aby boli do augusta 2028 v plnom súlade s európskym právom.

Pre zodpovedných chovateľov v Klube priateľov nemeckých dôg je dobrou správou, že etický prístup k chovu, starostlivosť o matku a šteniatka a prísne zdravotné štandardy sú v našom klube dlhodobou prioritou. O všetkých konkrétnych krokoch slovenskej legislatívy a prípadných úpravách kynologických predpisov budeme našich členov včas a podrobne informovať.

Oficiálne zdroje a odkazy na dokumenty

• **Názov predpisu:** Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2026/1818 zo 17. júna 2026 o dobrých životných podmienkach psov a mačiek a ich vysledovateľnosti *(Úradný vestník EÚ, L 2026/1818, 10. 8. 2026)*.
• **Číslo CELEX:** 32026R1818
• **Plné znenie v slovenskom jazyku (databáza EUR-Lex):** https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/ALL/?uri=CELEX:32026R1818
• **Trvalý identifikátor európskej legislatívy (ELI):** https://data.europa.eu/eli/reg/2026/1818/oj
• **Legislatívny proces schvaľovania (2023/0447/COD):** https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/HIS/?uri=oj:L_202601818
• **Informačný portál Európskej komisie k nariadeniu:** Protecting the welfare of dogs and cats – European Commission